НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 49-354-04-82
Дата 18 / 07 2023 г.

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ

ДО
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И
ФИНАНСИ
ПРИ 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1 от ПОДНС, внасям следното предложение за изменение и допълнение на приетия на първо четене Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване, № 49-302-01-43, внесен от Министерския съвет на 5 юли 2023 г.:

1. В чл. 1 се правят следните изменения:

а) в ал. 1:

аа) в основния текст числото „21 801 446,5“ се заменя с числото „21 809 276,5“;

бб) на ред „I. ПРИХОДИ И ТРАНСФЕРИ - ВСИЧКО“ числото „21 801 446,5“ се заменя с числото „21 809 276,5“;

вв) на ред „5. Получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства“ числото „10 225 359,5“ се заменя с числото „10 233 189,5“;

б) в ал. 2:

аа) в основния текст числото „21 801 446,5“ се заменя с числото „21 809 276,5 “;

бб) на ред „I. РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ - ВСИЧКО“ числото „21 801 446,5“ се заменя с числото „21 809 276,5“;

вв) на ред „1. Разходи“ числото „21 794 046,5“ се заменя с числото „21 801 876,5“;

гг) на ред „1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ числото „159 461,3“ се заменя с числото „167 283,3“;

дд) на ред „1.3.1. Разходи за персонал“ числото „ 103 309,7“ се заменя с числото „ 111 131,7“

ее) на ред „1.4. Отбрана и сигурност“ числото „193,5“ се заменя с числото „201,5“;

2. В чл. 8 се правят следните изменения:

а) в ал.1:

аа) в основния текст числото „10 337 409,5“ се заменя с числото „10 345 239,5“;

бб) на ред „I. ПРИХОДИ И ТРАНСФЕРИ - ВСИЧКО“ числото „10 337 409,5“ се заменя с числото „10 345 239,5“;

вв) на ред „5. Получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства“ числото „10 225 359,5“ се заменя с числото „10 233 189,5“;

б) в ал. 2:

аа) в основния текст числото „159 904,8“ се заменя с числото „167 734,8“;

бб) на ред „I. РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ - ВСИЧКО“, числото „159 904,8“ се заменя с числото „167 734,8“;

вв) на ред „1. Разходи“ числото „159 654,8“ се заменя с числото „167 484,8“;

гг) „1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ числото „159 461,3“ се заменя с числото „167 283,3“;

дд) на ред „1.3.1. Разходи за персонал“ числото „103 309,7“ се заменя с числото „111 131,7“

ее) на ред „1.4. Отбрана и сигурност“ числото „193,5“ се заменя с числото „201,5“.

3. В Приложение № 5 към чл. 17 се правят следните изменения:

а) на ред „I. ПРИХОДИ И ТРАНСФЕРИ – ВСИЧКО“ числото „21 910 740,7“ се заменя с числото „21 918 570,7“;

б) на ред „2. Получени трансфери от централния/държавния бюджет“ числото „10 572 946,5“ се заменя с числото „10 580 776,5“;

в) на ред „II. РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ – ВСИЧКО“ числото „21 896 768,5“ се заменя с числото „21 904 598,5“;

г) на ред „1. Разходи“ числото „21 889 368,5“ се заменя с числото „21 897 198,5“;

д) на ред „1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ числото „159 658,6“ се заменя с числото „167 480,6“;

е) на ред „1.3.1. Разходи за персонал“ числото „103 452,3“ се заменя с числото „111 274,3“;

ж) на ред „1.4. Отбрана и сигурност“ числото „193,5“ се заменя с числото „201,5“.

4. В Преходните и заключителни разпоредби се създава нов параграф 6:

„§6. (1) В рамките на сумите по чл. 8, ал. 2, ред „1.3.1. Разходи за персонал“ и ред „1.4. Отбрана и сигурност“ управителят на Националния осигурителен институт определя еднократно нов размер на индивидуалните основни месечни работни заплати на служителите на Националния осигурителен институт, считано от 1 юли 2023 г.

(2) Еднократното увеличение на индивидуалните основни месечни работни заплати на служителите на Националния осигурителен институт се извършва въз основа на акт на управителя на Националния осигурителен институт, издаден в срок до 30 септември 2023 г.

5. Досегашния параграф 6 става параграф 7.

ВНОСИТЕЛИ:

Десислава Атанасова

Дефинка Сачева

Кошлукан Ангелов

Семинур Хекимова

Мехмед Дикме

Екатерина Захариева

Министър Вълов

МОТИВИ

Така направеното предложение за изменение и допълнение на приетия на първо четене Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване касае увеличение на разходите за заплати на Националния осигурителен институт (НОИ) с 15 на сто и се обуславя от следното:

От ключово значение за изпълнение на функциите на НОИ, и по същество за цялостното реализиране на политиката по социално осигуряване в България са редовите служители на института, които всеки един ден от работните си места обслужват, обясняват, защитават, подкрепят, разясняват и прилагат държавната политика по социално осигуряване пред граждани и клиенти. Това са специалисти, чиято професионална експертиза е строго специфична, а изграждането и утвърждаването им в това сложно професионално поле се извършва в продължение на години. От тях се изисква не само да познават в дълбочина и да прилагат широкообхватното и изключително динамично законодателство в областта на социалното осигуряване, но и ежедневно да откликват с грижа и уважение към проблемите и притесненията на гражданите, като с всяко свое действие на работното си място не забравят, че те – служителите на предна линия, са лицето на държавата и носят отговорност пред обществото.

В същото време натовареността на тези служители и предизвикателствата, с които трябва да се справят те през последните години, нарастват с изключително бърз темп. На първо място, в периода 2020-2021 г. на тях им се наложи не само да приспособят организацията на работа към условията на извънредната епидемичната обстановка от COVID-19, но и в хода на това успешно да се справят с администрирането на поредица от извънредни мерки за преодоляването на икономическите последици от пандемията.

През 2022 г. дейността по отпускането, изменението и изплащането на пенсиите по българското законодателство за поредна година беше повлияна от продължилата извънредна епидемична обстановка по повод пандемията от COVID-19. Нещо повече, за съжаление, през миналата година страната ни се изправи пред нови сериозни икономически предизвикателства: значителен скок на цените на природния газ, електрическата енергия, горивата и цените на основните хранителни продукти. Това отново създаде затруднения за една уязвима група в обществото – възрастните хора, които разчитат преди всичко, а в голяма част от случаите – единствено, на дохода от пенсия. Ето защо, през годината отново бяха инициирани поредица от промени в нормативната уредба за подкрепа на доходите на възрастните хора през бюджета на ДОО, които от своя страна изправиха служителите на института пред поредното предизвикателството – в кратки срокове да извършат няколко извънредни преизчисления на пенсиите.

Въпреки естеството на извършваната работа и отговорността към обществото служителите на НОИ не получават адекватни възнаграждения. По данни на инситута достигнатият среден размер на работна заплата в института остава ниска – към 01.03.2023 г. тя е 1719 лв. за целия институт, като в най-масовата категория служители от най-ниската експертна длъжност с аналитични и контролни функции този размер е едва 1233 лв. В същото време минималната работна заплата за страната от 01.01.2023 г. вече е 780 лв., което все повече доближава тези хора към абсолютния минимум на заплащане, независимо от високата експертиза, която имат, и извънредния труд, който полагат.

Всичко това води след себе си до редица трудности за реализирането на успешна политика за набиране, подбор и задържане на персонал в системата на

Националния осигурителен институт. Ниските нива на заплащане в института са причина за това все по-малко млади хора да виждат в него перспективно работно място за начало на техния трудов път и последващо професионално развитие. Това е особено видно от данните за желаещите да започнат работа в администрацията на НОИ, които сочат, че за последните 10 години средният брой на кандидатите при провеждането на конкурси по реда на Закона за държавния служител за позиции без изисквания за професионален опит, е намалял близо шест пъти. Показателна негативна тенденция показва и съкращаването на периода на задържане на млади хора в системата, като основна причина за това отново е високата натовареност на дейността в съчетание с ниското заплащане за положения труд. Следва да се има предвид, че сложната материя на социалноосигурителното законодателство обуславя един доста дълъг период за навлизане в работата и придобиване на самостоятелност от страна на младите служители, който може да достигне и до няколко години. Голяма част от новопостъпилите обаче, напускат твърде скоро, предвид което времето и усилията за тяхното обучение и развитие остават без възвръщаемост. В същото време тече непрекъснат процес на естествен отлив на дългогодишни кадри на института поради придобиването от тяхна страна на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Вследствие на това намаляват възможностите да бъде осигурен адекватен процес на приемственост на знания и умения между отделните поколения и един безценен експертен капацитет на държавата в областта на социалното осигуряване бавно, но трайно намалява.

Изложените факти и обстоятелства сочат за задълбочаващ се проблем с осигуряването на адекватно заплащане на част от администрацията в страната. Видно е, че служителите в Националния осигурителен институт са в числото на сериозно ощетените от икономическата криза държавни служители и е крайно необходимо да бъдат предприети мерки за преодоляване изоставането на техните доходи. В настоящия проектобюджет на НОИ за 2023 г. са заложени разходи за персонал в размер на 103 415 200 лв., които се явяват крайно недостатъчни за компенсиране на изоставащите възнаграждения. На фона на посоченото трайно изоставане на равнището на заплатите в администрацията на института, и с оглед описаното по-горе значително увеличение в интензивността на работата и отговорностите на служителите, същото се явява недостатъчно за справедливо уреждане на проблема с техните възнаграждения. Ето защо предлагам средствата да бъдат завишени с 15%. В този случай заложените в проектобюджета на НОИ за 2023 г. общо разходи за персонал следва да бъдат 111 245 200 лв., което изисква допълнителни средства от 7 830 000 лв. за полугодието или 1 305 000 лв. на месец. Реализирането на предложението изисква съответната промяна в Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Десислава Атанасова

Денница Сачева

Костадин Ангелов

Севдалина Янкова

Мартин Димитров

Екатерина Захариева